

ქალი რეჟისორების მიმართება მეხსიერებასა და წარსულთან
80-90-იანი წლების ექსპერიმენტულ კინოში

მარიამ სონღულაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების
და მეცნიერების ფაკულტეტზე კინომცოდნეობის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

სამაგისტრო პროგრამა: სახელოვნებო თეორიისა და პრაქტიკის კვლევები

(კინომცოდნეობა)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:
თეო ხატიაშვილი, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2025

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მარიამ სონლულაშვილი

19.06.2025

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი მიზნად ისახავს, ოთხი ქალი რეჟისორის, სუ ფრიდრიხის, ივონ რაინერის, ბარბარა ჰემერისა და ებიგილ ჩაილდის ფილმებზე დაყრდნობით, გამოიკვლიოს და გამოკვეთოს 80-90-იანი წლების ექსპერიმენტულ კინოში წარსულსა და მეხსიერებასთან მიმართება. პირადი მეხსიერების რეკონსტრუქციიდან, პოპულარულ კულტურაში გაბნეულ კოლექტიურ ცნობიერამდე, თითოეულ განხილულ რეჟისორს წარსულთან განსხვავებული დამოკიდებულება აქვს. ნაშრომი სწორედ მათ შორის განგრძობითობისა და კავშირის გამოკვეთას ცდილობს. კვლევისთვის გამოყენებულია ვიზუალური მედიისა და მეორადი მონაცემების ანალიზი. რაც შეეხება სამეცნიერო ლიტერატურას, ტექსტები ეხება, როგორც ზოგადად ექსპერიმენტულ კინოსა და მასში ქალი რეჟისორების როლს, ასევე იმ საკვანძო თემებს, რომლებიც მათ აერთიანებთ. ესენია: ავტობიოგრაფიულობა, სექსუალობისა და გენდერის რეპრეზენტირება, ქვიარ და ფემინისტური დროითობა. ნაშრომი ცდილობს, თემასთან დაკავშირებულ ლიტერატურაში არსებული ნაპრალი ამოავსოს და ზემოთჩამთვლილი რეჟისორების ფილმები ქვიარ-ფემინისტური პერსპექტივით, განსაკუთრებით კი ქვიარ დროითობის გაგებით მიმოიხილოს.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ექსპერიმენტული კინო, სუ ფრიდრიხი, ივონ რაინერი, ბარბარა ჰემერი, ებიგილ ჩაილდი.

Abstract

This paper explores the role of memory and the past in experimental cinema of the 1980s and 1990s through the works of four women filmmakers: Su Friedrich, Yvonne Rainer, Barbara Hammer, and Abigail Child.

Drawing on visual culture studies and the analysis of secondary sources, the study examines how each director engages with personal and collective memory—from autobiographical reconstructions to collective consciousness scattered throughout popular culture. While each filmmaker approaches the past differently, the paper highlights the thematic continuities and aesthetic connections among their works.

Used academic literature covers both experimental cinema in general and the role of women directors within it, as well as the key themes that unite them. These include autobiographical expression, the representation of sexuality and gender, and queer and feminist temporality.

The paper attempts to fill a gap in the existing literature on the subject and offers a queer-feminist reading of the films by the aforementioned directors, with a particular focus on the concept of queer temporality.

Key words: Experimental cinema, Su Friedrich, Yvonne Rainer, Barbara Hammer, Abigail Child.